

NEW UNIVERSITY

International peer reviewed
science journal

TOPICAL ISSUES OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

2222-1484

5-6, 2020

NEW UNIVERSITY

5-6 2020

Topical issues of humanities and
social sciences

International peer reviewed science journal

Has been issued
since 2011

ISSN 2222-1484 (Print)

• *Journal is issued monthly* •

Publisher

© 2020 Published by
Scope Academic House Ltd.

Scope Academic House LTD
Office 1 Velocity tower
10 st. Mary's gate
Sheffield, S Yorkshire
United Kingdom
S1 4LR

E-mail: ujourn@gmail.com
Web: <http://www.universityjournal.ru>

All articles are subject
to compulsory peer reviews.
The mission of our journal is to reveal
the level of the modern researcher's
scientific knowledge.

NEW UNIVERSITY
is included on the following
index/abstracting/library:
Universal Impact
Factor {UIF}, Google scholar, Open
Academic Journals Index (OAJI), EB-
SCO, Directory of Research
Journal Indexing (DRJI),
Ulrich's Periodicals Directory.

Available online at
www.universityjournal.ru.

Editor in Chief A. V. Burkov

International Editorial Board

A.V. Burkov, Doctor of Economics, Associate Professor, *Russia*
A. Anca Alamillo, Doctor of natural history, Professor, *Spain*.
A.H. Aymaganbetova, Doctor of Psychology, Professor, *Kazakhstan*
E.E. Blinova, Doctor of Psychology, Professor, *Ukraine*
K.Z. Vacheva, Doctor of Architecture, Professor, *Bulgaria*
I.V. Dreval, Doctor of Architecture, Professor, *Ukraine*
N.P. Kradin, Doctor of Architecture, Professor, Honored Architect of Russia,
Corresponding Member of the Russian Academy of Architecture and Building
Sciences, *Russia*.
K.R. Crawford, Doctor of natural history, Professor, *USA*.
Z. Freivogel, Doctor of Divinity, German Society for the Maritime and Naval
History, *Germany*
E.A. Murzina, Candidate of Economics, Associate Professor, *Russia*
A.V. Zatonksy, Doctor of Technical Sciences, Professor, *Russia*
N.V. Mitiukov, Doctor of Technical Sciences, Associate Professor, *Russia*
V.V. Nosov, Doctor of Economics, Professor, *Russia*
L.V. Lukienko, Doctor of Technical Sciences, Associate Professor, *Russia*
T.V. Yalyalieva, Candidate of Economics, Associate Professor, *Russia*
K.V. Dyadyun, Candidate of Law, Associate Professor, *Russia*
T.A. Magsumov, Candidate of History, Professor, *Russia*
V.N. Polivtsev, Doctor of History, Professor, *Republic of Moldova*.
E.I. Remizova, Doctor of Architecture, Professor, *Ukraine*.
N.M. Nasybullina, Doctor of Pharmaceutics, Professor, *Russia*.
G. Velcovska, Doctor of Economics, Professor, *Bulgaria*.
O.N. Kondratieva, Doctor of Philology, Associate Professor, *Russia*
R.I. Oleksenko, Doctor of Economics, Professor, *Ukraine*.
O.A. Marukhovska-Kartunova, PhD in Philosophy, professor, *Ukraine*
V.O. Petrov, Doctor of Art, *Russia*
G.A. Mamedova, Candidate of Chemistry, Senior Research Officer, *Azerbaijan*
K.I. Kurpayanidi, Candidate of Economics, Professor, *Uzbekistan*.
T.S. Voropaeva, Candidate of psychological sciences, Associate Professor,
Ukraine.

CONTENT

<i>Xolikov I.R.</i> FEATURES OF CREATING EDUCATIONAL AND METHODOLOGICAL MATERIALS FOR DISTANCE LEARNING	3
<i>Turaev M., Abduraxmonova D.U.</i> FORM AND STRUCTURE OF PHYSICAL EXERCISE CLASSES	5
<i>Ostova Sh.T., Aslonova D.K.</i> SCIENTIFIC METHODS IN TEACHING MATHEMATICS	7
<i>Gulomov M.I., Gafarova S.M.</i> ECOLOGICAL ETHICS AND ECOLOGICAL HUMANISM	9
<i>Zhabborova D.X.</i> APPLICATION OF GEOGRAPHICAL INFORMATION SYSTEMS FOR SOIL MAPPING	11
<i>Zhalolova Sh.N., Mavlyanova M.O.</i> THE CULTURE OF TEACHER'S SPEECH	13
<i>Nazhimova N.R., Narzullaeva X.R.</i> PEDAGOGICAL FEATURES OF THE ONLINE LESSON	15
<i>Razhabova L.Zh., Baxronova D.Sh.</i> THE DEVELOPMENT OF SPEECH OF PUPILS AT LESSONS OF RUSSIAN LANGUAGE	17
<i>Fayzieva Z.I., Fayzieva U.I.</i> METHODS FOR STUDYING ALGEBRAIC MATERIAL	19
<i>Xayitov U.X.</i> DEVELOPMENT OF MOTIVATION IN COMPUTER SCIENCE LESSONS IN HIGHER EDUCATION	21
<i>Xusenova G.S., Mustafoevna D.X.</i> CONTENT OF TEACHING MATHEMATICS IN PRIMARY CLASSES	23
<i>Xozhieva O.K., Norkulova G.M.</i> PERSONAL AND PROFESSIONAL CHARACTERISTICS OF A TEACHER	25
<i>Sharipova M.X., Aminova D.I.</i> THE THEME AND THE WORLD OF IDEAS LYRICS LUTFI	27

Xolikov I.R.¹

FEATURES OF CREATING EDUCATIONAL AND METHODOLOGICAL MATERIALS FOR DISTANCE LEARNING

This article describes the features of creating educational materials for distance learning.

Key words: instruction, information, control, communication, chat, teleconference, Bulletin Board, email.

doi: 10.15350/2222-1484.2020.5-6/4

For citation: Xolikov I.R. FEATURES OF CREATING EDUCATIONAL AND METHODOLOGICAL MATERIALS FOR DISTANCE LEARNING. *New university. Topical issues of humanities and social sciences.* 2020. 5-6. 3-4.

Масофавий ўқитиш ҳозирда замон талаби бўлиб, ушбу мақолада масофавий таълимда қўлланиладиган ўқув материалларини яратишнинг ўзига хос хусусиятлари ҳақида тўхталамиз. Тўлақонли онлайн ўқитиш лойиҳаси кўрсатма, ахборот, назорат, коммуникатив ва бошқариш блокларидан иборат бўлади. Масофавий ўқитиш курси фақатгина машғулотлар матнигина эмас, балки, тармоқда зарур ахборотларни қидириш, маълумотлар алмашиш, маълумотлар базасига мурожаат этиш, ИНТЕРНЕТ тизимидаги даврий ахборот манбаларидан фойдаланишдир. Масофавий ўқитиш ўзининг хусусиятига кўра индивидуал ўқиш бўлибгина қолмай, ўқитувчи ва бошқа талабалар билан мулоқот қилиш имкониятини ҳам беради. Масофавий ўқитишнинг сифати ўқув курсларини ташкил этилишига боғлиқ. Агар курс ўқитиш учун, яъни талаба ва ўқитувчи мулоқоти учун яратилган бўлса, у ҳолда бундай курсни ташкил этиш талаблари, ўқув материалларини танлаш ва уларнинг тузилмаси мулоқот хусусиятларидан келиб чиққан бўлиши керак. Агар курс мустақил таълим учун яратилган бўлса, у ҳолда ўқув материалларини танлаш, курслар тузилмаси ва ташкил этилиши бошқача бўлади. Курслар телекоммуникация тармоғи шароитидаги талаба ва ўқитувчи мулоқотининг хусусиятлари асосидаги талаблардан келиб чиқиб ташкил этилиши лозим. Бунда ўргатувчи курслар яратишнинг умумдидактик тамойиллар, ахборотларни қабул қилиш билан боғлиқ психологик хусусиятлар, эргономик талаблар, иккинчидан, замонавий ахборот технологиялари ва телекоммуникация тармоқларининг дастурий воситалари яратган имкониятлардан максимал фойдаланиш ҳисобга олиниши зарур. Масофавий ўқитишда ўқитиш самарадорлиги қуйидаги 4 та ташкил этувчига боғлиқ бўлади:

- а) талаба ва ўқитувчининг самарали мулоқоти;
- б) қўлланилаётган педагогик технологиялар;
- в) яратилган ўқув-методик материалларнинг сифати ва уларни талабага етказиш;
- г) тесқари алоқанинг мавжудлиги ҳамда самараси.

Бошқача қилиб айтганда, масофавий ўқитишнинг самараси ўқув материалларининг сифатига ва педагогларнинг маҳоратига боғлиқ.

Электрон ўқув нашрлар яратиш жараёни масофавий таълим борасида масофавий таълим фаолиятининг етакчи йўналишига айланиб бормоқда. Анъанавий ўқув жараёнида билимни бошқарувчи вазифасини ўқитувчи бажарса, масофавий таълимда талабанинг ўзи бажаради. Бундай талабларга жавоб берадиган электрон ўқув нашрларини (ЭЎН) яратиш мураккаб дидактик талабларни ўз ичига олади, лекин ҳозирги замонавий ахборот технологиялари бу муаммони ҳал қилишда кенг имкониятлар яратиб беради. Бунда қуйидаги талабларга эътибор қаратиш лозим: курснинг бўлимлар бирлигида намоиш қилиниши; мундарижа бўлимларига тўлиқ рухсат этилиши; турли кўринишдаги маълумотлардан фойдаланиш; ўқув материалларининг ўрганувчи хусусиятлари юзасидан мослашувчанлиги. ЭЎНни яратишда турли даражадаги ўрганувчилар учун индивидуал таълим хусусиятларини ҳисобга олиш зарур. Масофавий таълим тизимида ЭЎН ларини яратиш турли ускунавий воситалар ва қобиклардан фойдаланишни турли тартибда ташкил

¹Xolikov I.R., Lecturer, Department of Primary Military Education, Bukhara State University, Uzbekistan.

қилишдан иборат бўлиши мумкин. Бунда ЭЎН лар қўйидаги таркибий қисмлардан ташкил топади: киритиш бўлими, ўқув материаллари, семинар машғулоти, деканат типидagi тизим, талабаларнинг алоқа ўрнатиш воситалари (чат, телеконференция, эълонлар доскаси, электрон почта ва бошқалар) бўлими, ўқув топшириқлари бўлими, масофавий ўқитиш жараёни администратори (ўталабалар рўйхати, ҳисоб дафтарчаси, талабаларнинг шахсий маълумотлари, ҳисобот материаллари ва ҳ.к.) бўлими ва асосийси ёрдам бўлими ва шу кабилар. Бундай кенг имкониятлар талабаларнинг билим ўзлаштириш кўрсаткичини ошишига етарлича таъсир кўрсатади.

Шу ўринда уч даражадаги мослашувчанлик хусусиятига эга бўлган ЭЎНларни яратишни келтириб ўтмоқчиман.

Биринчи даражада ўқув материали бўлимлари оддий HTML тилида, оққора рангда икки ўлчамли тасвирлардан иборат, оддий чизмалардан фойдаланилган ҳолда тасвирланиши мумкин.

Иккинчи даражада ўқув материали бўлимлари HTML, Java, JavaScript иловалари, 2-D, 3-D ва рангли тасвирлар, бўлимларнинг бир-бири билан ўзаро боғлиқлик ҳолида келтирилиши мумкин.

Учинчи даражада ўқув материали ҳар бир бўлимда HTML, Java, JavaScript иловалари, 2-D, 3-D ва рангли тасвирлар ва матнлардан ташқари, овозли, видео, намоёнишли тарзда ва албатта тестлаш дастури билан бирга келтирилади.

Юқорида санаб ўтилган уч хил даражали ЭЎНларни яратиш талаба билим салоҳиятини ошиши, масофавий ўқитишда билимни ўзлаштириш даражасини юқорига кўтарилишига олиб келади.

Адабиётлар:

1. Тайлақов Н.И. Масофавий ўқитиш курсларининг модел ва шакллари // Халқ таълими. –2004. –№2. –Б. 85–89.